

Beke Sándor

A téli Hargita

Gyolcsszínű lett az óriás,
a hegy,
mély hangú évszak
költözött ide,
a tél, az ismerős,
az izmos évszakvándor,
a nagy hidegben
nem tétozött sokat:
havasi gyopár-
jégvirágokat karcolt
kis kunyhóm ablakára.

A fenyők
fehér cserepei alatt
csillogó tűlevelű
tincsek között
kézen fogva
muzsikálnak,
s körtáncot járnak
a sűrűn hulldogáló
hópehely-virágok.

A fenyveseket
— a Hargita lantját —
nem ember,
s nem földöntúli lény,
hanem a mítosz pengeti.
Ha legény vagy,
légy legény te is,
vándor,
s gyere, pengesd,
csalogasd ki a Szent Hegy
lelkének indítékait.

Fent,
a magasba szökkenő

---

gránitsziklán
a csikorgó hidegtől
megrepedt a jég-vakolat,
de néha
a ritkán előbukkanó
Nap simogatja a Hargitát,
s mint láthatatlan szobrász,
süvítő, konok szél
faragja tovább.

Elek apó lett,
mesekönyvet ír
a tél a Hargitán,
s miközben
dermedt kezében
hegyes jégcsappal
rója a mesét,
a hegy vállára
tovább hull a hó,
s én
gyermeki lélekkel,
megszólítom a hegyóriást:

„Csodálkozva nézlek,
hegyem:
mintha ez a havazás
az idők végezetéig
egyre csak faggatna,
meséltetne téged —
látom,
minél vastagabban
takarja be testedet
a hólepel,
annál jobban
melegíti a szívedet.”

Alkonyattájt
fehér fenyők
tincsei között
tétovázik egy ideig
a sötét virágpór színét
öltő Nap,

---

de hiába tolakodik
fejed fölé, hegyem,
a boszorkány-sötét,
az egyre szaporodó
éji fényben
az idekötődés mágiája
annál jobban marasztal.

Kis kunyhóm ablaka alatt
a kiszivárgó fényben
a hópihék
tündértáncot lejtnek,
én meg
az álom küszöbén
lelkem hajójából
szigonyt vetek
képzeletben,
s leengedem
az óriáshegy gyökereihez.

Ivó, 2010. január 21.

Decemberi fenyő

Ki az,
ki mindig hűen
ottmarad,
ahol „lábra állt”
s nem megy tovább?

Ki az,
ki soha nem lépi át
a kerítést,
a szülőföldet,
s a távoli határt?

Ki az,
ki sose borul le,
nem alázkodik meg,
s nem hajtja
meg magát?

Ki az,
kinek a fejére tett
ékes koronáját
nem díszíti
aranyba foglalt
drágakő
s ragyogó gyémánt?

Ki az,
kit messziről is felismernek,
mert örökzöld dísze
messziről elárulja
a királyt?

...Előtted állok,
veled beszélgetek,
fenyőm...
Te csak bólogatsz,
s mintha gyermek volnék,
meghallgatsz,
mint egy szülő,
vagy mint egy tanár,
értőn, tisztán látón.

December van,
belepett a hó.
Tekintetemmel megfésüllek,
s hogy ne fázzál
— új évszakot sürgetve —,
képzeletben lerázom
rólad a fehér ruhát,

hátha így
hamarabb tavasz lesz...
Pedig tudom,
hogy ez
csak egy álom,
téli ábrándozás...

Ivó, 2010. január 23.

Bertha Zoltán

„Csak legyen elég mécsesünk a várakozáshoz”

Az Advent a Hargitán — angolul

A sajátos magyar nemzeti irodalmi paradigmához szervesen tartozik hozzá az a jellegzetes drámairodalmi formatípus, amely a történelmi és közösségi létproblémák élményanyagából táplálkozva teremti meg eredendő drámaiságban kiélestedő alakzatait. Az identitáserősítő megmaradás és a létromboló értékpusztulás dilemmáinak egzisztenciális alaprégeit felkavaró historikus tapasztalatok mintegy műontológiai és jelentésmeghatározó erőteljességgel bontakoztatják ki azokat a poétikai tendenciákat, amelyek a lélektani, morális, nemzetközösségi sorskérdések önreflexív távlatosságát juttatják esztétikai érvényességre. A létezés drámaisága a dráma mű mélyszerkezeti feszültségdimenzióiban alakul újjá, a konfliktustartalmak mintázataiban modellálva megszenvedett élethelyzetek kízó vívódásait, törvényszerűségeit. A nemzeti sorsdráma karakteres vonulatában a gondolati, eszmei, intellektuális átvetések a példázatos önvizsgálat és sorsdemonstráció alkalmait telítik egyetemes kisugárzású morálbölcséleti, személyiség- és társadalomfilozófiai vonatkozásokkal. Németh László és Illyés Gyula modern nemzeti klasszicizmusa nemcsak létszemléleti, hanem művészetesztétikai, formanyelvi újdonságokkal is bővítette az analitikus paraboladráma vagy a figuraképző mimézis középpontos és konfliktusos struktúráira építő színműírás általános kereteit. De a folklorisztikus-mitologikus világkép mesei és mágikus vonásait átszínező Tamási Áron ugyancsak megújított és felfrissített tradicionális nemzeti összefüggésrendszerbe állítja a lírai-szimbolikus színjáték alapminőségeit, a népi és a magaskultúra bartóki szintézisjelleggel létrehívott színpadi ötvözeteit kikísérletezve. Kétszintes misztériumai (vagy Ablonczy László szavával: „feltámadásjátékai”) a szakrális-liturgikus fantáziát mozgósítva igazolják, hogy — Németh Lászlót idézve — „a középkor megőrzött nedvei nyílnak itt ki az arisztophaneszi játék új, magyar változatává.”

A nemzeti irodalmi jelleg módozatainak további feltétlen összetevője a kisebbségiség, a kisebbségi gondtapasztalás, amely még sűrítettebb lényegiségben mutatja fel lét vagy nemlét, maradás vagy kényszerű menekülés (a Makkai Sándor-i „nem lehet” vagy a Reményik Sándor-i „ahogy lehet”), helytállás vagy sorvadás örök és végső emberi kérdéseit, emésztő lét- és sorsparadoxonait. A külső-belső hontalanság, kiszolgáltatottság, szétszóratás alaptényét és érzületét; a jövőt-

---
